

EL MISTERI FORCADES

L'hàbit
de la rebel·lia

La novícia de 'Somriures i llàgrimes' manifestava la seva insubmissió transformant cortines en vestits a cop de tisorada. La monja benedictina Teresa Forcades (Barcelona, 1966) s'estima més fer-ho impulsant un procés constituent que renegociï el pacte social. Perquè la injustícia, diu, li «crema els ossos».

PER NÚRIA NAVARRO FOTOS ALBERT BERTRAN

No entenc l'estada al monestir com un 'ja us ho fareu', cal treballar per construir un món millor». És el que es proposa Teresa Forcades, monja de clausura de Sant Benet de Montserrat que amb la seva conversió en activista posa nerviosos uns quants. A l'autoritat eclesiàstica, per les seves idees sobre l'avortament i el paper de la dona a l'Església. Als gegants farmacèutics, pel seu combat contra la medicalització. A l'espanyolisme, pel seu independentisme. A la dreta, pel seu anticapitalisme. I a certa esquerra, per vendre una versió de la CUP per a adults.

Però la benedictina té solidesa intel·lectual, una convicció a prova de martiri i un no sé què magnètic, i els que estan tips que ningú doni solucions l'escolten. Fa quinze dies, 1.800 persones van desbordar el Teatre Barts per poder sentir el seu sermó contra els abusos del sistema. Fins i tot té una secretària que li gestiona el correu i l'agenda. ¿De quina pasta està feta? ¿Per què es fica en sidrals?

Per començar, Forcades sempre ha fugit de l'estereotip. Quan hauria pogut estrenar una brillant carrera de metge, li va donar per estudiar Teologia. Quan els seus col·legues exploraven textos d'Agustí d'Hipona i Jeroni d'Estridó, ella elaborava una tesi sobre teologia queer [la idea: Déu

està més enllà del sexe, la classe, la raça i l'edat. Déu n'hi do]. I quan ja portava l'hàbit, es va convertir en un fenomen viral amb el seu aplegat contra la vacuna de la grip A. «Sempre he sentit una gran rebel·lia contra els encaixonaments -admet en un saló del monestir-. Sóc un subjecte. Ni jo puc definir-me. Llavors, ¿per què deixar que em defineixin altres? Sant Tomàs va dir: 'Ser persona és ser autoproductat'. I a mi m'importa aquesta consciència profunda del que significa ser persona. Et poden forçar des de fora, però no internament. El meu lloc al món el poso jo».

I així va ser com, després de l'escàndol del vídeo de la grip A, el 2009, Forcades va decidir que el seu lloc era tornar a aquell silenci de Montserrat que només trenca el vent entre els pins. Però allà a sota el nivell de deteriorament creixia fins a acostar-se a cotes intolerables, i a ella li creixia el neguit. «Em cremaven els ossos», diu, agafant prestada la imatge del profeta Jeremies.

¿Sentia la necessitat imperiosa de baixar de la muntanya? «En clau individual, no sento aquesta necessitat. Una altra cosa és en clau social. Hi ha d'haver persones que responguin a la vulneració dels drets. Els desnonaments són una brutalitat exercida sobre els més vulnerables. No puc ser indiferent al deteriorament laboral. D'altra banda, molta gent em deia: 'Fes alguna cosa'. I jo responia: '¿Què voleu que faci?' Però tocaven

una llaga que ja tenia oberta». Fins llavors, s'havia limitat a resar i a escriure, però el juny passat la van convidar a fer la conferència inaugural d'una trobada empresarial als Pirineus -«segurament esperaven que carregaria contra el Govern»-, i ella, amb el micro a la mà, va demanar la nacionalització de la banca i el no reconeixement del deute extern.

Conclave al rebedor

Rere d'aquella primera bomba, que va deixar noquejats els empresaris, Forcades es va reunir a l'octubre en un rebedor del monestir amb persones que tenien tanta inquietud com ella. «Em demanaven col·laborar per treballar contra la insatisfacció social en una espècie de front polític i, mentre parlaven, jo pensava 'què interessant, que Déu els beneeixi', però no em sentia cridada a entrar en la política partidista. En canvi, vaig dir: 'Quan vulgueu organitzar la vaga general indefinida, compteu amb mi. És una forma de dir prou a un sistema injust, que no s'arreglarà des de dalt'».

Tots van convenir a pensar que la vaga general indefinida era difícil d'organitzar, i que els primers a patir serien els més vulnerables, els que depenien d'un jornal. Llavors, Forcades va deixar anar: «Si tenim la força suficient i el poder de convocatòria per fer una vaga general indefinida, també en tenim per organitzar un

moviment des de baix que es presenti a les eleccions, perquè l'objectiu de la vaga general indefinida no és fer-la, és que caigui el Govern; i obrir un procés constituent per renegociar el pacte social. S'aconseguiria la ruptura de manera pacífica, democràtica i sense que hi hagués cap altra Ester Quintana». Alguna cosa dins seu li va fer un «clic».

Del silenci al soroll

Forcades va haver d'exposar el seu «clic» a la resta de la comunitat de Sant Benet, on li van posar alguns peròs -«és una comunitat plural i hi ha diferents opinions»-, i naturalment consultar-ho amb el seu bisbe. Fins que no ho va fer públic, confessa, va tenir un debat intern. «Enmig de la lluita política més justa ets feliç, però no hi ha més espai de felicitat que el silenci i la gratuïtat». Semblarien mons antitètics. L'ordre i el caos. La serenitat i el batibull. Però, per a ella, els espais de silenci de Sant Benet són com el carregador d'un mòbil: li donen autonomia per arribar a tots els requeriments.

I amb aquesta vocació pedagògica que transpira, s'acomoda el vel com si anés a caure-li sobre els ulls i explica un relat xinès: el del rei que va oferir un premi a l'artista que captés la pau perfecta. Un va pintar una posta de sol en una platja: un altre, la immensitat vista des del cim d'una muntanya, i un tercer, una cascada turbulenta. El rei va elegir aquesta última '¿Com pot ser?', es van preguntar. 'Mireu bé, en aquesta esquerra de la roca, darrere de la cascada, hi ha un ocell en una branca'. ¿S'identifica amb aquell ocell entre l'estrèpit? «Ho voldria, encara que a vegades perdo la distància... Però crec que la gent m'escolta per aquell silenci. I perquè el que dic neix d'una reflexió personal, no de l'obediència a cap consigna. Jo dic el que penso. A vegades el que penso pot ser equivocat, però fins i tot sent equivocat, té la frescor del que parla des de si mateix».

-Mentrestant va rebent unes quantes clatellades.

-La primera vegada que veus el teu nom amb un insult al costat impacta. Ho llegeixes i dius: '¿Què s'han cregut?'. Però ha passat, passa i passarà. Pots emprendre accions legals, encara que em diuen que si ets una persona coneguda has de comptar-hi. Al final t'hi acostumes. No és la part que més em preocupa, sinó l'acceleració, les demandes que t'arrosseguin a una espècie d'activitat que faci desaparèixer els espais de silenci dels quals parlo.

-Pot ser que el monestir se li vagi quedant petit, com li va advertir la mare abadesa el 1997.

-El meu plantejament actual no és canviar l'ocupació monàstica per la política. I ho dic a partir de com em sento ara per dins. D'aquí 10 anys no puc dir què passarà. Avui el meu entorn em permet formular coses i arribar a gent a qui, d'una altra manera, no podria arribar.

Passa a la pàgina 7